

Gjetja e Kryqit nga shën Elena. 42 dëshmorët e Amorit

E premte, 6 mars 2026 – Shenjtori i ditës.

JEMI NË KRESHMËN E MADHE TË PASHKËS (23 SHKURT – 12 PRILL)

Gjetja e Kryqit nga shën Elena. 42 dëshmorët e Amorit (Aeti, Melisini, Krateri, Kalisti etj.).

– GJETJA E KRYQIT NGA SHËN ELENA –

Kur shën Elena gjeti mrekullisht Kryqin e Nderuar të Zotit tonë Jisu Krisht, bashkë me kryqet e dy kusarëve, gjeti edhe gozhdët që ishin përdorur për kryqëzimin e tyre. Gozhdët e kusarëve ishin nxirë dhe ndryshkur, ndërsa ato të Shpëtimtarit shkëlqenin.

Shenjtorja i solli në Konstandinopojë dhe ia ofroi birit të saj, shën Konstandinit, i cili një nga ato vendosi në përkrenaren e tij dhe një tjetër në frerin e kalit, për të treguar se ndeshej për fitoren e Krishterimit, ndërsa gozhdën e tretë e vendosi në këmbën e statujës së tij, që ishte vendosur në majë të një shtylle porfiri ngritur pranë Forumit, që Konstandinopoja të mbrohej nga fuqia e Krishtit.

* * * * *

– 42 DËSHMORËT E AMORIT (Aeti, Melisini, Krateri, Kalisti etj.) –

Në vitin 838, kur Perëndia e ktheu zemërimin e tij ndaj perandorit ikonoklast Theofil (829-842), kalifi i Bagdadit, në krye të një ushtrie të fuqishme saraçenësh, korri një fitore të madhe kundër Bizantit dhe rrethoi qytetin e Amorit, në Frigjinë e Sipërme. Pas trembëdhjetë ditësh saraçenët arritën të futeshin me tradhti në qytet dhe kalifi i vrau të gjithë banorët, po ashtu dhe gjithë fshatarët nga rrethinat, të cilët ishin përpjekur të gjenin atje strehë.

Kalifi kurseu vetëm jetën e dyzet e dy zyrtarëve më të lartë, të gjithë njerëz të shquar dhe nga familje fisnike, të cilët i lidhi me zinxhirë të rëndë dhe i dërgoi në Siri, ku i mbyllën në një burg të errët dhe të neveritshëm. Pija e tyre e vetme ishin lotët, ndërsa për ushqim kishin copa buke të mykura që herë pas here u jepnin gardianët, ose ajo çka fitonin kur ndonjëri prej tyre lejohej të lypte në rrugë. Trupat dhe rrobat iu mbuluan nga krimbat dhe në errësirën e dendur nuk arrinin dot të shikonin njëri-tjetrin. Ishin të dobësuar në limit, e megjithatë nuk e humbën guximin dhe fisnikërinë e shpirtit dhe iu rezistuan të gjitha propozimeve të të dërguarve të kalifit që të hiqnin dorë nga besimi i krishterë.

Kalifi, nëpërmjet tyre, u premtoi se do t'u falte jetën nëse ata do të shtireshin sikur e kishin ndryshuar besimin dhe të bashkoheshin me të në lutjen e tij publike. Martirët iu përgjigjën të dërguarve: "A do të pranoni të bënit të njëjtën gjë po të ishit në vendin tonë?". "Natyrisht, iu përgjigjën saraçenët, sepse nuk ka gjë më të rëndësishme se liria". Atëherë të krishterët iu përgjigjën: "Por ne nuk marrim këshilla për çështjet e besimit prej atyre që nuk janë të qëndrueshëm në besimin e tyre!"

Pas disa ditësh të tjerë njerëz u dërguan për t'i bindur të ktheheshin në fenë islame, duke u premtuar të mira të shumta materiale. Me sytë të ngulitur në qiell dhe të armatosur me fjalë të frymëzuara nga Shkrimi i Shenjtë, luftëtarët e besimit iu përgjigjën se premtime të tilla dëshmojnë falsitetin e besimit tyre, i cili nënshton shpirtin e arsyeshëm, që është krijuar sipas ikonës së Perëndisë, ndaj tiranisë së trupit.

Martirët e shenjtë i lanë në atë gjendje për shtatë vjet, por e ruajtën të pacenuar Besimin, të cilin e ushqenin çdo ditë me anë të psaljes së Psalmeve të Davidit dhe me anë të Shërbesave të përditshme të Kishës, duke falënderuar Perëndinë që i bëri të denjë të vuanin për Të. Më 5 mars të vitit 845, Badixi, tradhtari që dorëzoi qytetin e Amorit dhe më pas mohoi Krishtin, shkoi fshehtazi në burg. Pasi thirri Konstandinin, sekretarin e patricit Theofil, e informoi se ishin dënuar me vdekje dhe do ekzekutoheshin ditën tjetër dhe i sugjeroi që të shtireshin sikur do të luteshin në publik me kalifin, që t'i shpëtonin vdekjes, por pa e lënë besimin që kishin.

Konstandini e largoi femohuesin me shenjë e Kryqit dhe e njoftoi zotërinë e tij se po afrohej ora që do të largoheshin nga kjo botë. Ky i fundit mbledhi të gjithë shokët e tjerë dhe e kaluan natën duke i psalur himne lavdëruese Perëndisë së vërtetë.

Sapo zbardhi dita, një oficer me një eskortë të madhe erdhi në burg për t'i marrë dhe u përpoq për herë të fundit t'i bindte të luteshin bashkë me kalifin. Martirët iu përgjigjën se ata sigurisht do të luteshin për armiq të tyre, por me mënyrën që Zoti Jisu Krisht i mëson, duke iu lutur Perëndisë për të ndriçuar ndërgjegjet e tyre të ngurtësuar dhe për t'i drejtuar ata te njohja e së Vërtetës. Kur dëgjuan këto fjalë,

ushtarët ua lidhën duart mbrapa kurrizit dhe i tërhoqën zvarrë, ashtu si delet që i çojnë në thertore, deri në bregun e lumit Eufrat, ku një numër i madh saraçenësh ishin mbledhur për të parë ekzekutimin.

Oficeri thirri Theodhor Kraterin dhe, duke folur me zë të lartë dhe duke thënë se Theodhori kishte qenë prift dhe më pas e kishte braktisur priftërinë për t'iu bashkuar ushtrisë, iu drejtua me fjalët: “Ti që ke marrë armët dhe ke vrarë njerëz, pse dëshiron të dukesh se je i krishterë? A nuk do të ishte më mirë për ty t'i luteshe për ndihmë Muhamedit, meqenëse nuk ke më shpresë te Jisu Krishti, të Cilin e ke mohuar?”.

Theodhori iu përgjigj: “Përkundrazi, për shkak të asaj që kam bërë, unë duhet të derdh gjakun tim për Të, që Ai të m'i falë mëkatet!”. Dhe me këto fjalë, duke marrë bekimin e patricit Theofil, bëri një lutje të shkurtër dhe uli kokën te xhelati. Të gjithë të tjerët, njëri pas tjetrit, duke mos u frikësuar e duke mos ngurruar, morën kurorën e lavdisë, duke i bërë saraçenët t'i admironin për guximin e tyre.

Më pas kalifi thirri tradhtarin Badix para tij dhe i tha: “Po të kishe qenë njeri i ndershëm, nuk do ta kishe dorëzuar qytetin tënd; ndërsa, po të kishe qenë një i krishterë i mirë, ti nuk do ta kishe mohuar besimin pas tradhtisë”, dhe dha urdhër t'i prisnin kokën.

[Kisha Orthodhokse Autoqefale e Shqipërisë](#)